

Stenografični zapisnik

četrte seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 17. septembra 1883.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar grof Gustav Thurn-Valsassina. — Vladina zastopnika: Deželni predsednik baron Andrej Winkler in c. kr. okrajni glavar grof Anton Pace. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Janez Zlatoust Pogačar, Josip Braune in Peter Grasselli.

Dnevni red:

- 1.) Branje zapisnika 3. seje deželnega zbora dné 11. julija 1883.
- 2.) Naznanila zborničnega predsedstva.
- 3.) Poročilo deželnega odbora o hiralniških ustanovah. (Pril. 3.)
- 4.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu zemljišno-odveznega zaklada za l. 1882. (Priloga 4.)
- 5.) Poročilo deželnega odbora o proračunu zemljišno-odveznega zaklada za l. 1884. (Priloga 5.)
- 6.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu norišno-stavbenega zaklada za l. 1882. (Priloga 6.)
- 7.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu vino- in sadjerejske šole na Slapu za l. 1882. (Priloga 7.)
- 8.) Poročilo deželnega odbora o računskih sklepih deželnih dobrodelnih zavodov za l. 1882. (Priloga 8.)
- 9.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom prisilne delavnice za l. 1882. (Priloga 9.)
- 10.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom in glavnim pregledom deželnega zaklada za l. 1882. (Priloga 10.)
- 11.) Poročilo deželnega odbora s proračuni deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1884. (Priloga 11.)
- 12.) Poročilo deželnega odbora s proračunom za l. 1884. in računskim sklepom za l. 1882. gledišnega zaklada. (Pril. 12.)
- 13.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom normalno-šolskega zaklada za l. 1882. (Priloga 13.)
- 14.) Poročilo deželnega odbora s proračunom normalno-šolskega zaklada za l. 1884. (Priloga 14.)
- 15.) Poročilo deželnega odbora z računskimi sklepi za l. 1882. in proračuni za l. 1884. ustanovnih zakladov. (Priloga 15.)
- 16.) Poročilo deželnega odbora o obvezi zavarovalnic proti požarom k plačevanji za požarne brambe. (Priloga 16.)
- 17.) Poročilo deželnega odbora zarad potrjenja nekaterih občinskih priklad. (Priloga 17.)
- 18.) Letno poročilo deželnega odbora za čas od 1. julija l. 1882. do konca julija l. 1883.
- 19.) Poročilo deželnega odbora o volitvah deželnih poslancev. (Priloga 2.)

Obseg: Glej dnevni red in samostalni predlog gospoda dr. Zarnika.

Seja se začne ob 20. minuti čez 10. uro dopoldne.

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 17. September 1883.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Gustav Graf Thurn-Valsassina. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Freih. v. Winkler und der k. k. Bezirkshauptmann Anton Graf Pace. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Johann Chrysostomus Pogačar, Josef Braune und Peter Grasselli.

Tagesordnung:

- 1.) Lesung des Protokolls der dritten Landtags-Sitzung vom 11. Juli 1883.
- 2.) Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
- 3.) Bericht des Landesauschusses über Sichenstipendien. (Beilage 3.)
- 4.) Bericht des Landesauschusses über den Rechnungsabschluss des Grundentlastungsfondes pro 1882. (Beilage 4.)
- 5.) Bericht des Landesauschusses über den Vorschlag des Grundentlastungsfondes pro 1884. (Beilage 5.)
- 6.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungsabschluss des Freyhausbauhofes pro 1882. (Beilage 6.)
- 7.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungsabschluss der Slaper Obst- und Weinbauhschule pro 1882. (Beilage 7.)
- 8.) Bericht des Landesauschusses mit den Rechnungsabschlüssen der Landes-Bohlthätigkeitsanstalten-Fonde pro 1882. (Beilage 8.)
- 9.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungsabschluss des Zwangsarbeitshaushofes pro 1882. (Beilage 9.)
- 10.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungsabschluss und der Hauptübersicht des Landesfondes pro 1882. (Beilage 10.)
- 11.) Bericht des Landesauschusses mit den Vorschlägen des Landesfondes und seiner Subfonde pro 1884. (Beilage 11.)
- 12.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Vorschlages pro 1884 und des Rechnungsabchlusses pro 1882 des Theaterfondes. (Beilage 12.)
- 13.) Bericht des Landesauschusses über den Rechnungsabschluss des Normalschulfondes pro 1882. (Beilage 13.)
- 14.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Normalschulfonds-Vorschlages pro 1884. (Beilage 14.)
- 15.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage der Rechnungsabschlüsse pro 1882 und der Vorschläge pro 1884 der Stiftungsfonde. (Beilage 15.)
- 16.) Bericht des Landesauschusses über die Heranziehung der Feuerversicherungs-Anstalten zu Feuerlöschzwecken. (Beilage 16.)
- 17.) Bericht des Landesauschusses, betreffend die Genehmigung mehrerer Gemeindeumlagen. (Beilage 17.)
- 18.) Rechenschaftsbericht des Landesauschusses für die Zeit vom 1. Juli 1882 bis Ende Juli 1883.
- 19.) Bericht des Landesauschusses über Landtagswahlen. (Beilage 2.)

Inhalt: Sieh Tagesordnung und den selbständigen Antrag des Herrn Dr. Zarnik.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 20 Minuten vormittags.

Deželni glavar:

Potrjujem, da je deželni zbor sklepčen in pričnem sejo.

Landeshauptmann:

Vom Landespräsidium ist folgende Zuschrift eingelangt (bere — liest):

Mit Beziehung auf die geschätzte Zuschrift vom 1. September 1883, Z. 5594, beehre ich mich, Euer Hochgeboren mitzutheilen, daß Se. k. und k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschlieſung vom 12. September 1883 die Wiederaufnahme der Thätigkeit des Krainer Landtages genehmigend zur Allerhöchsten Kenntniß zu nehmen geruht haben.

Ich bitte das hohe Haus, diese Mittheilung zur Kenntniß zu nehmen.

Am heutigen Tage erschien im hohen Hause der Herr Abgeordnete Baron Taufferer, und es wird derselbe die vorgeschriebene Angelobung in meine Hände leisten. (Poslanci vstanejo — Die Abgeordneten erheben sich von ihren Sitzen.) Herr Abgeordneter, Sie werden dem Kaiser Treue und Gehorsam, Beobachtung der Gesetze und gewissenhafte Erfüllung Ihrer Pflichten in meine Hände an Eidestatt angeloben.

Abgeordneter Freiherr v. Taufferer

(zum Herrn Landeshauptmann tretend und ihm die Hand reichend — stopivši k deželnemu glavarju in podavši mu roko): Ich gelobe.

Deželni glavar:

(Poslanci vstanejo — Die Abgeordneten erheben sich von ihren Sitzen.)

Preden parlamentarično delo pričnemo, spomnimo se vesele dogodbe v cesarski obitelji. Nadvojvodina Štefanija porodila je 2. t. m. princesinjo, kateri so dali pri kerstu ime Elizabeta. Cela dežela je v radostnem sočutji slovesno obhajala rojstni dan, in deželni odbor, kot deželni zastop, je v imenu vojvodine Kranjske izročil najudanejša voščila Njih Veličanstvu in visokima roditeljima.

Z dopisom od 5. septembra naznanil je prečastiti gospod deželni predsednik, da so Njih Veličanstvo in Njih c. kr. visokost cesarjevič Rudolf in presvitla cesarjevičina Štefanija voščila najmilejše sprejeti in hvalo izreči blagovolili. (Dobroklici — Bravorufe.)

Spomnimo se pa tudi minule deželne slavnosti, katera je bila, kakor so se Njih Veličanstvo, naš presvitli cesar, sami izraziti blagovolili, enako pomenljiva za deželo, kakor za Njih Veličanstvo in najvišjo dinastijo.

Šeststoletnica se je v Najvišjo zadovoljnost sijajno in krasno izvršila. Ta srečni vseh smo z združenimi močmi dosegli, in jaz menim, slavni zbor mi dovoli iz tega mesta odboru za deželno slavnost, in vsem častitim sodelovajočim društvom najtoplejše hvalo izreči. (Dobroklici — Bravorufe.)

Während der Allerhöchsten Anwesenheit unseres glorreichen Monarchen haben die Bewohner Krains ohne Unter-

schied des Standes und der Nationalität sich gemeinschaftlich in Eintracht bestrebt, Seine Majestät würdig zu empfangen, sie haben förmlich gewetteifert, dem vielgeliebten Landesfürsten ihre ehrfurchtsvollste Ergebenheit, innigste Anhänglichkeit in treuerziger Weise zu manifestiren.

Zeleti bi bilo, da bi, kakor v slavnostnih dneih, taista edinost in složnost vedno bivale med nami v blagor mile domovine in cesarstva.

Bog blagoslovi našega presvitlega cesarja in celo cesarsko rodbino! Slava! — Hoch!

Prosim gospoda zapisnikarja, da prebere zapisnik poslednje seje.

1.) Branje zapisnika 3. seje deželnega zbora dné 11. julija 1883.

1.) Četung des Protokolls der 3. Landtagsſitzung vom 11. Juli 1883.

(Zapisnikar bere zapisnik 3. seje v slovenskem jeziku — Der Schriftführer verliest das Protokoll der 3. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi li kateri od gg. poslancev morebiti popraviti ta zapisnik? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Tedaj se zapisnik odobrava.

Ich beehre mich, dem hohen Hause die Mittheilung zu machen, daß Se. k. und k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschlieſung vom 28. August 1883 den vom krainischen Landtage in seiner vorjährigen Session beschlossenen Gesekentwürfen, betreffend die Aufhebung der Pfarr-Armeninstitute und die Uebergabe ihres Vermögens an die Gemeinden, dann die öffentliche Armenpflege der Gemeinden, die Allerhöchste Sanction allergnädigst zu ertheilen geruht haben. (Abgeordneter Dr. v. Schrey: Bravo! — Poslanec dr. pl. Schrey: Bravo!)

2.) Naznanila zborničnega predsedstva.

2.) Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Gospodu poslancu Josipu Brauneju sem dovolil dopust za pet dni.

Jaz izročim sledeče peticije:

Soseska v Bercih prosi podpore za napravo vodnjaka.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Občine Cerklje, Šentjur in druge prosijo, naj se občinam pusti pravica, da pobirajo takse za ogledovanje živine in izdajanje potnih listov.

(Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Die Stadtgemeinde Gottschee bittet um eine Subvention für die Holzindustriehule in Gottschee.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Die Verlagsbuchhandlung Kleinmayr & Bamberg bittet um eine Subvention per 500 fl. zur Herausgabe der Unterrichtsbücher: Fizika, spisal A. Senekovič, und Mineralogija, spisal F. Erjavec.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

«Glasbena Matica» in Laibach: Gesuch wegen Subventionirung der Herausgabe eines musikalisch-dramatischen Werkes.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gemeinde Großpölland: Gesuch um Subvention für den Schulhausbau.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Maria Ulrich, Landesbauraths-Witwe in Brünn, bittet um Gewährung einer ständigen Gnadengabe.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Maria Sapletov, ständische Beamtenwitwe in Laibach, bittet um Gnadengaben für ihre Töchter Maria und Wilhelmine.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Franz Bajec, provisionirter Zwangsarbeitshaus-Aufseher, bittet um eine Gnadengabe.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Zuschrift des k. k. Landeslehrathes wegen Erhöhung der Pension für die Lehrerswitwe Juliana Dürfeld.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Mathias Hiti, gewesener Lehrer in Großpölland, bittet um Gnadenspension.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Anna Zentrich in Moräutsch bittet um Weitergewährung einer Gnadengabe.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Unterstützungsverein für Hörer an der Wiener Hochschule für Bodencultur bittet um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Verein zur Pflege kranker Studirender in Wien bittet um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Unterstützungsverein für Hörer der Rechte an der Wiener Universität bittet um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

G. Deschmann izroči: Gesuch des Vereines zur Unterstützung der Hörer an der Bergakademie in Leoben um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Jaz izročim: Zuschrift des k. k. Landeslehrathes bei Uebermittlung des Majestätsgesuches des Lehrers Josef Stupar um eine Pensionserhöhung.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

C. Sellač in Sairach bittet um Subvention zur Abhaltung des Lehrcurses für Spizenfabrication.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gesuch des Zwangsarbeitshaus-Aufsehers Anton Kumer um Versetzung in den bleibenden Ruhestand.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

G. dr. Mosché izroči: Gesuch des Primus Dolar, gewesenen Schullehrers in Kliviš, um einen jährlichen Gnadengehalt.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

G. dr. Vošnjak izroči: Prošnjo podpiralne zaloge slovanskih vseučilišnikov v Gradci za podporo.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gesuch des Dr. Carl Gestrin um Geldaushilfe für die minderjährige Maria Tefavčić.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

G. Detela izroči: Prošnja občine Vrhniske in drugih za gradenje nove kantonske ceste od Žira čez Smrečje do Podlipe.

(Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

C. vitez dr. Bleiweis izroči: Agnes Guri in Laibach bittet um Abschreibung des nach Döswald Guri aushaftenden Spitalskostenrestes per 2263 fl. 46 fr.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

G. Murnik izroči: Prošnjo Ursule Zanoškarce za podaljšanje letne miloščine.

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Deželni glavar:

Sprejel sem predlog gospoda poslanca dr. Zarnika, in sicer samostalni predlog, ki se glasi (bere — liest):

«Slavni deželni zbor naj sklene: Statut ljubljanskega mesta od 9. junija 1850. l. se vzame v pretres in popravo, v katero svrhu naj se voli za posvetovanje posebni odsek».

Po opravnem redu bodem g. poslanca dr. Zarniku v prihodnji seji priložnost dal, svoj predlog vtrditi. Pridemo k tretji točki dnevnega reda.

3.) Poročilo deželnega odbora o hiralniških ustanovah.

(Priloga 3.)

3.) Bericht des Landesauschusses über Sichenstipendien.

(Beilage 3.)

Poslanec dr. Vošnjak:

Ker deželni odbor ni tukaj stavil nobenega navedeta, kteremu odseku naj bi se to izročilo, predlagam jaz, da se izroči finančnemu odseku. (Obvelja — Un-
genommen.)

4.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu zemljišno - odveznega zaklada za l. 1882.

(Priloga 4.)

4.) Bericht des Landesauschusses über den Rechnungs-
abschluss des Grundentlastungsfondes pro 1882.

(Beilage 4.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

5.) Poročilo deželnega odbora o proračunu zemljišno-odveznega zaklada za l. 1884.

(Priloga 5.)

5.) Bericht des Landesauschusses über den Vor-
anschlag des Grundentlastungsfondes pro 1884.

(Beilage 5.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

6.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu norišno - stavbenega zaklada za l. 1882.

(Priloga 6.)

6.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungs-
abschluss des Zrrenhaus - Baufondes pro 1882.

(Beilage 6.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

7.) Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu vino- in sadjerejske šole na Slapu za l. 1882.

(Priloga 7.)

7.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungs-
abschluss der Slaper Obst- und Weinbauschule
pro 1882.

(Beilage 7.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

8.) Poročilo deželnega odbora o računskih sklepih deželnih dobrodelnih zavodov za l. 1882.

(Priloga 8.)

8.) Bericht des Landesauschusses mit den Rechnungs-
abschlüssen der Landes - Wohlthätigkeitsanstalten-
Fonde pro 1882.

(Beilage 8.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

9.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom prisilne delalnice za l. 1882.

(Priloga 9.)

9.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungs-
abschluss des Zwangsarbeitshaus - Fonds pro 1882.

(Beilage 9.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

10.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom in glavnim pregledom deželnega zaklada za l. 1882.

(Priloga 10.)

10.) Bericht des Landesauschusses mit dem Rechnungs-
abschluss und der Hauptübersicht des Landes-
fondes pro 1882.

(Beilage 10.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

11.) Poročilo deželnega odbora s proračuni deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1884.

(Priloga 11.)

11.) Bericht des Landesauschusses mit den Vor-
anschlägen des Landesfondes und seiner Subfonde
pro 1884.

(Beilage 11.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-
auschusse zugewiesen.)

12.) Poročilo deželnega odbora s proračunom za l. 1884 in računskim sklepom za leto 1882 gledišnega zaklada.

(Priloga 12.)

12.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Voranschlages pro 1884 und des Rechnungsabchlusses pro 1882 des Theaterfondes.

(Beilage 12.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

13.) Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom normalno-šolskega zaklada za l. 1882.

(Priloga 13.)

13.) Bericht des Landesauschusses über den Rechnungsabschluss des Normalschulfondes pro 1882.

(Beilage 13.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

14.) Poročilo deželnega odbora s proračunom normalno-šolskega zaklada za l. 1884.

(Priloga 14.)

14.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Normalschulfonds-Voranschlages pro 1884.

(Beilage 14.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

15.) Poročilo deželnega odbora z računskimi sklepi za l. 1882 in proračuni za l. 1884 ustanovnih zakladov.

(Priloga 15.)

15.) Bericht des Landesauschusses mit Vorlage der Rechnungsabchlüsse pro 1882 und der Voranschläge pro 1884 der Stiftungsfonde.

(Beilage 15.)

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

16.) Poročilo deželnega odbora o obvezi zavarovalnic proti požarom k plačevanju za požarne brambe.

(Priloga 16.)

16.) Bericht des Landesauschusses über die Heranziehung der Feuerwehr-Versicherungsanstalten zu Feuerlöschzwecken.

(Beilage 16.)

Poslanec Murnik:

Jaz predlagam, da bi se to poročilo izročilo posebnemu odseku od 7 udov.

Poslanec Detela:

Jaz predlagam, da se izroči gospodarskemu odseku.

Landeshauptmann:

Also nicht einem selbständigen Ausschusse, sondern dem Verwaltungsausschusse?

Ich bitte jene Herren, welche damit einverstanden sind, daß dieser Bericht dem Verwaltungsausschusse zugewiesen wird, sich zu erheben. (Obvelja — Angenommen.)

17.) Poročilo deželnega odbora zaradi potrjenj nekaterih občinskih priklad.

(Priloga 17.)

17.) Bericht des Landesauschusses, betreffend die Genehmigung mehrerer Gemeinde-Umlagen.

(Beilage 17.)

Poslanec dr. Vošnjak:

Nasvetujem, da se to poročilo izroči gospodarskemu odseku.

Deželni glavar:

Ni proti temu predlogu nobenega ugovora? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Toraj se izroča gospodarskemu odseku.

18.) Letno poročilo deželnega odbora za čas od 1. julija l. 1882. do konca julija l. 1883.

18.) Rechenschaftsbericht des Landesauschusses für die Zeit vom 1. Juli 1882 bis Ende Juli 1883.

K tej točki omenjam, da dotično letno poročilo še ni prišlo iz tiska. Ko pride iz tiska, kar se bo te dni zgodilo, se bo med gospode poslance razdelilo in izročilo odseku za letno poročilo.

Ni ugovora? tedaj sprejeto.

Abgeordneter Beschmann:

Ich glaube doch, daß es bezüglich des Rechenschaftsberichts nothwendig sein wird, einzelne Partien desselben auszuscheiden und nach dem Vorgange früherer Jahre dem Finanzausschusse zuzuwenden, indem dieselben im Zusammenhange mit gewissen Positionen stehen, welche in das Landesbudget eingestellt sind.

Landeshauptmann:

In der Regel sind die diesbezüglichen Anträge von Seite des Rechenschaftsberichts-Ausschusses ausgegangen.

Abgeordneter Beschmann:

Ich verzichte auf die Stellung eines besonderen Antrages in der Voraussetzung, daß der Rechenschaftsberichts-Ausschuß einen solchen stellen wird.

19.) Poročilo deželnega odbora o volitvah deželnih poslancev.

(Priloga 2.)

19.) Bericht des Landesausschusses über Landtagswahlen.

(Beilage 2.)

Landeshauptmann:

Bei diesem Gegenstande habe ich die Absicht, meinem Herrn Stellvertreter den Vorsitz zu überlassen, indem es möglich ist, daß in dieser Angelegenheit auch meine Person zur Sprache kommt. Nachdem nun der Herr Landeshauptmann-Stellvertreter Grasselli heute nicht anwesend ist, so möchte ich mit Zustimmung des hohen Hauses diesen Gegenstand von der heutigen Tagesordnung absetzen.

Poslanec dr. Zarnik:

Prosim, da bi se ta predmet danes obravnaval. Kar se pa tiče izjave gospoda deželnega glavarja, ta njegova izjava ni posebne važnosti, ker on ni poslanec velikega posestva, nego kupčijske zbornice.

Landeshauptmann:

Stellt der Herr Abgeordnete einen formellen Antrag?

Poslanec dr. Zarnik:

Predlagam, da se o tej točki danes obravnavava. (Klici: Naj se obravnavava danes, ker je na dnevnem redu — Rufe: Es soll heute verhandelt werden, da es auf der Tagesordnung steht.)

Landeshauptmann:

Ich möchte das hohe Haus doch bitten, daß es bei meinem Ansuchen verbleibe.

Poslanec Svetec:

Tudi jaz prosim, da bi se o tem poročilu danes obravnavalo, zakaj, če bi predsednik takrat ne imel vzroka predsedovati, kadar se tiče njegove osebe, potem zna tudi jutri gospod podpredsednik reči, da ne more predsedovati, ker se obravnava tiče tudi njegove osebe, in na zadnje se zna pripetiti, da za to reč predsednika ne homo imeli. (Veselost — Heiterkeit.)

Ni prav nobenega vzroka, da bi Vi ne predsedovali. (Klici: V Trziču! — Rufe: In Neumarft! — To se nas vsacega tiče! — Daß betrifft uns alle!)

Landeshauptmann:

Ich bitte jene Herren, welche dafür sind, daß der Gegenstand heute vorgenommen wird, sich zu erheben. (Obvelja — Angenommen.)

Ich erlaube nun den Herrn Berichterstatter, den Gegenstand vorzutragen.

Poročevalec Murnik:

Slavni deželni zbor! Poročilo o volitvah deželnih poslancev je bilo sestavljeno in sklenjeno od prejšnjega deželnega odbora. Prosim tedaj na znanje vzeti, da sedanji deželni odbor ni ničesar o tem sklepal in da se vsi dotični predlogi imajo smatrati kot predlogi prejšnjega deželnega odbora.

Prosim, da bi slavni deželni zbor od branja nemškega teksta odval. (Pritruje se — Zustimmung.)

Poročevalec Murnik

(bere — liest):

Poročilo deželnega odbora

o izidu novih splošnih volitev za deželni zbor vojvodine Kranjske, katere so se razpisale na podlagi Najvišjega patenta dne 11. maja l. 1883., potem o dopolnilni volitvi enega poslanca kupčijske in obrtnijske zbornice, katera se je vršila vsled tega, ker se je gospod Josip Kuschar opovedal poslanstvu.

Slavni deželni zbor!

Z Najvišjim patentom dne 11. maja t. l. je bil deželni zbor vojvodine Kranjske razpuščen ter so se takoj zaukazale nove volitve, in vsled naznanila c. kr. deželnega predsedstva dne 14. maja t. l., št. 844/pr., so se za volitev določili naslednji dnevi:

Volitve poslancev kmečkih občin so se razpisale na 9. dan meseca junija t. l., volitve poslancev za mesta in trge, potem kupčijske in obrtnijske zbornice na 12. dan junija t. l. in volitve poslancev za veliko posestvo na 15. dan meseca junija t. l.

Kmalu po dokončanih skupnih volitvah pa se je eden poslancev kupčijske in obrtnijske zbornice, gosp.

Josip Kuschar, odpovedal poslanstvu in na to se je po naznanilu c. kr. deželnega predsedstva dné 17. junija t. l., št. 1183/pr., za onega razpisala dopolnilna volitev na dan 19. junija t. l.

Deželni odbor, ko je pregledal vse mu od c. kr. deželnega predsedstva došle volilne akte, počastuje se po predpisu § 53. deželnega volilnega reda o vsih volitvah razun dveh sledeče poročati: Kar se namreč tiče volilnega okraja kmečkih občin Černomelj-Metlika in volilnega okraja Tržič-Radóvljica-Kamnik, se je pri dotičnih volitvah nahajalo več pomislekov in pritožeb, iz prvoimenovanega okraja so posledobno tudi že na deželni odbor došle pritožbe, in v marsikaterem obziru se je potrebno pokazalo, da se še dalje preiskuje in poizveduje v ta namen, da se bodo dotični volilni akti mogli vsestransko in zanesljivo presoditi, kar se pa v tem kratkem času, odkar so se volitve vršile, do zdaj še ni moglo izvršiti. Ko se bodo te poizvedbe dognale, bo imel deželni odbor nalogo, na podlagi vseh nabranih pojasnil in vse tvarine gledé navedenih dveh volitev napraviti posebno poročilo in staviti predloge.

A. Kmečke občine.

Deset volilnih okrajev.

Šestnajst poslancev.

I. Volilni okraj: Ljubljana-Vrhnika.

Od 104 v volilnem imeniku zaznamovanih volilcev se jih je 93 vdeležilo volitve; absolutna večina je toraj 47 glasov. Dobil je g. dr. Karol pl. Bleiweis 88 glasov, g. Luka Robič 69, dr. Ivan Tavčar 21, Andrej Knez 6 in Adolf Gallé 2.

Prva dva sta toraj izvoljena in ker družih pomislekov zoper to volitev nij, se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnih poslancev g. dr. Karola viteza Bleiweisa in Luke Robiča za volilni okraj kmečkih občin Ljubljana-Vrhnika se potrdi.

Landeshauptmann:

Ich glaube richtig vorzugehen, wenn ich vor allem die Generaldebatte über diesen Gegenstand eröffne. Wünscht jemand der Herren Abgeordneten das Wort in der Generaldebatte? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.) Wir übergehen somit zur Specialdebatte. Der Herr Berichterstatter hat bereits den ersten Absatz gelesen. Wünscht jemand der Herren dazu zu sprechen? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.) Prosim tedaj tiste gospode poslance, kateri se s prvim predlogom strinjajo, da izvolijo ustati. (Zgodi se — Gehchieht.) Predlog je vzprijet.

Poročevalec Murnik:

II. Volilni okraj: Kamnik-Brdo pri Podpeči.

Število volilcev je znašalo 81, od katerih se je 78 volitve vdeležilo, absolutna večina je toraj 40 glasov.

Od oddanih glasov je dobil g. Ivan Kersnik 42, g. Friderik Križnar pa 36; prvi je toraj izvoljen.

Ker se je volitev redno vršila, se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnega poslanca g. Ivana Kersnika za volilni okraj kmečkih občin Kamnik-Brdo se potrdi.

(Obvelja — Angenommen.)

III. Volilni okraj: Kranj-Tržič-Loka.

Od 86 volilcev tega volilnega okraja se jih je 81 volitve vdeležilo, in absolutna večina znaša tedaj 41 glasov. Enoglasno sta bila voljena g. Karol Klun in Blaž Mohar vsak z 81 glasovi. Pomisleka zoper to volitev ni nobenega, toraj se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospodov deželnih poslancev Karola Kluna in Blaža Moharja za volilni okraj kmečkih občin Kranj-Tržič-Loka se potrdi.

(Obvelja — Angenommen.)

IV. Volilni okraj: Radóvljica-Kranjska Gora.

V tem volilnem okraju je bilo 51 volilcev, od katerih se je 47 volitve vdeležilo; absolutna večina je toraj 24 glasov. Vsi so enoglasno volili g. dr. Josipa Poklukarja, in ker se je volitev redno vršila, se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnega poslanca g. dr. Josipa Poklukarja za volilni okraj kmečkih občin Radóvljica-Kranjska Gora se potrdi.

(Obvelja — Angenommen.)

V. Volilni okraj: Postójina-Planina-Senožeče-Lož-Bistrica.

Od 106 volilcev tega volilnega okraja se jih je volitve vdeležilo 102, kar daje absolutno večino 52 glasov. Od teh 102 oddanih glasov so dobili gg. dr. Josip Vošnjak 74, dr. Valentin Zarnik 60, Leopold Dekleva 23, Adolf Mulej 22 in Matej Premrov 22 glasov. Prvoimenovana dva sta toraj izvoljena, in ker zoper to volitev ni nobenega pomisleka in nobene pritožbe, se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnih poslancev gg. dr. Josipa Vošnjaka in dr. Valentina Zarnika za volilni okraj kmečkih občin Postójina-Planina-Senožeče-Lož-Bistrica se potrdi.

(Obvelja — Angenommen.)

VI. Volilni okraj: Vipava-Idrija.

V glavnem volilnem imeniku je 47 volilcev; k volitvi jih je prišlo 46. Od teh je dobil g. Matej

Lavrenčič 45 glasov, g. Matija Erjavec pa 1 glas. Ker znaša absolutna večina 24 glasov, je toraj prvoimenovani izvoljen.

Volitev se je redno vršila in vsled tega se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnega poslanca g. Mateja Lavrenčiča za volilni okraj kmečkih občin Vipava-Idrija se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

VII. Volilni okraj: *Novomesto-Kostanjevica-Krško.*

Od 101 volilcev se jih je 97 volitve djansko vdeležilo, absolutna večina je toraj 49 glasov. Gospod Viljem Pfeifer je dobil 94 glasov, 3 glasove pa gospod Ernest Faber, prvoimenovani je tedaj izvoljen.

Pomisleka ni nikakega, toraj se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnega poslanca g. Viljema Pfeiferja za volilni okraj kmečkih občin Novomesto-Kostanjevica-Krško se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

VIII. Volilni okraj: *Trebno-Zatičina-Zužemperk-Mokronog-Litija-Rateče.*

V glavnem volilnem imeniku je zapisanih 166 volilcev, od katerih jih je 147 prišlo volit, kar daje absolutno večino 74 glasov. Izvoljeni so gg. Luka Svetec s 143, dr. Jurij Sterbenec s 136 in dr. Fran Papež s 114 glasovi; 44 glasov je dobil gospod Ljudevit Koračin.

Volitev se je prav redno vršila, in vsled tega se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnih poslancev gg. Luke Svetca, dr. Jurija Sterbenca in dr. Fran Papeža za volilni okraj kmečkih občin Trebno-Zatičina-Zužemperk-Mokronog-Litija-Rateče se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

IX. Volilni okraj: *Kočevje-Ribnica, Velike Lašiče.*

Od 90 volilcev tega volilnega okraja se jih je 88 volitve vdeležilo; absolutna večina znaša toraj 45 glasov. G. Primož Pakiž je dobil 60 glasov, gospod Karol Rudež 53, Matej Verderber 35 in Franc Fortuna 28 glasov, prva dva sta toraj izvoljena, in ker se je volitev redno vršila, se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnih poslancev gg. Primoža Pakiža in Karola Rudeža za volilni okraj kmečkih občin Kočevje-Ribnica, Velike Lašiče se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

X. Volilni okraj: *Cernomelj-Metlika.*

Iz razlogov navedenih že početkoma se bode gledé tega volilnega okraja pozneje, kadar se dovrše še dotična poizvedovanja, slavnemu deželnemu zboru posebe poročalo in predlog stavlil.

(Obvelja — Angenommen.)

B. Mesta in trgi.

Sedem volilnih okrajev.

Osem poslancev.

I. Volilni okraj: *Deželno glavno mesto Ljubljana.*

Od 1193 v volilnem imeniku zaznamovanih volilcev vdeležilo se je 421 volitve; absolutna večina je toraj 211 glasov. Vsi vdeleženci volitve volili so jednoglasno g. Petra Grassellija in dr. Alfonza Moschéta, tako, da je vsak imenovanih dveh po 421 glasov dobil ter sta toraj oba za poslanca izvoljena.

Deželni odbor pa ne more zamolčati, da po njegovem mnjenju volilnemu aktu priložen volilni imenik deželnega glavnega mesta ljubljanskega, kakor ga je magistrat sestavil in c. kr. deželna vlada potrdila, nij povsem v soglasi s postavnimi določili; vendar pa misli deželni odbor, da se za zdaj posebno zaradi tega opustí natančno pretresavanje dotičnih pomislekov, ker bi bilo tako pretresavanje z ozirom na izid volitve ter z ozirom na enakost oddanih glasov za zdaj le prazno in brezvspešno.

Vsled tega se le predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospoda Petra Grassellija in dr. Alfonza Moschéta poslancema za mestni volilni okraj ljubljanski se potrди.

Deželni glavar:

Želi kdo govoriti?

Poslanec dr. Zarnik:

Prosim besede:

Jaz moram tukaj nekaj oporekati. Najpoprej želim in pričakujem, da bo gospod poročevalec izrekel, da to ni poročilo sedanjega deželnega odbora, nego prejšnjega deželnega odbora, in da gospod sedanji poročevalec ne poroča o sklepkih sedanjega deželnega odbora. Kar se pa tiče opazke v tej točki, da volilnemu aktu priložen volilni imenik ljubljanskega mesta, kakor ga je magistrat sestavil in c. kr. deželna vlada potrdila, ni povsem v soglasi s postavnimi določili, — vse to je mnenje prejšnjega deželnega odbora, a ne sedanjega in jaz proti temu natolcevanju vlagam protest. (Dobrokljici — Bravorufe.)

Poročevalec Murnik:

Jaz sem vže koj v začetku, preden sem začel brati to poročilo, tako izjavo napravil in mislim, da ta izjava velja za vse volitve in da mi je ni treba zopet tukaj ponavljati.

Deželni glavar:

Želi se kdo govoriti? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Pridemo tedaj k glasovanju. Prosim tiste gospode, ki so s tem predlogom deželnega odbora zadovoljni, naj blagovolijo obsedeti?

(Obvelja — Angenommen.)

Poročevalec Murnik:*II. Volilni okraj: Idrija.*

Od 98 v volilnem imeniku za mesto Idrijo vpisanih volilcev prišlo jih je 46 volit; absolutna večina bila bi 24 glasov. Vsi ti volilci dali so svoj glas gospodu Josipu vitezu Schneidu, ki je toraj poslancem izvoljen.

Ker nij nobenih pomislekov zoper to volitev, se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev g. Josipa viteza Schneida poslancem za mestni volilni okraj idrijski se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

III. Volilni okraj: Kranj-Loka.

Po volilnem imeniku je 282 volilcev, na volišče prišlo jih je pa 149; absolutna večina bila bi 75 glasov. Vseh 149 volilcev volilo je jednoglasno g. Otona Detela. Volitev se je redno vršila in zatoraj se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospoda Otona Detela poslancem za mestni volilni okraj Kranj-Loka se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

IV. Volilni okraj: Tržič-Radóvljica-Kamnik.

Vže v uvodu se je opomnilo, da se bode za ta volilni okraj po tem, ko bodo različne poizvedbe končane, predložilo posebno poročilo slavnemu deželnemu zboru.

V. Volilni okraj: Postójina-Vrhnika-Lož.

Od 167 volilcev volilo jih je 125; absolutna večina je 63 glasov. G. dr. Hinko Dolenc dobil je 78, gospod dr. Edvard Deu 47 glasov.

Pred volitvijo bilo je več ugovorov v smislu § 40 deželnega volilnega reda, katere ugovore je volilna komisija tudi rešila. Akoravno volilna komisija po mnenji deželnega odbora nij v vseh slučajih prav odločila, ker je n. pr. jednemu volileu, ki je bil v od okrajnega glavarstva popravljeni volilni imenik sprejet in je tudi izkaznico dobil, pravico do volitve odrekla; vender deželni odbor največ zarad tega misli, se ne spuščati v dotično pretresavanje, ker bi se izid volitve gledé na razmero oddanih glasov tudi potem ne bil spremenil, ako bi bila komisija nasprotno odločila, in zatoraj predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev g. dr. Hinka Dolenca poslancem za mestni volilni okraj Postójina-Vrhnika-Lož se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

VI. Volilni okraj: Novomesto-Višnja Gora-Črnomelj-Metlika-Kostanjevica-Krško.

Po volilnem imeniku je 466 volilcev, k volitvi prišlo jih je 295; absolutna večina je toraj 148 glasov. G. Fran Šuklje dobil je 205 in g. Peter Urh 90 glasov; toraj je prvi izvoljen, in ker pri volitvi nij bilo nobenega ugovora, se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospoda Fran Šukljeja poslancem za mestni volilni okraj Novomesto-Višnja Gora-Črnomelj-Metlika-Kostanjevica-Krško se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

VII. Volilni okraj: Kočevje-Ribnica.

Iz med v glavnem volilnem imeniku vpisanih 144 volilcev tega mestnega volilnega okraja prišlo jih je 65 k volitvi, ki so jednoglasno volili gosp. Josipa Braune, župana v Kočevji. Absolutna večina bila bi 33 glasov.

Izvoljen je toraj g. Josip Braune, in ker nij bilo zoper to volitev v nobenem oziru kakega pomisleka, se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gosp. Josipa Braune poslancem mestnega volilnega okraja Kočevje-Ribnica se potrди.

(Obvelja — Angenommen.)

C. Kupčijska in obrtnijska zbornica.

Dva poslanca.

Od 24 za volitev opravičenih zborničnih udov prišlo jih je k volitvi 15 ter jih je 14 volilo. Dobil je g. Janez Murnik 14, g. Josip Kuschar 13 glasov, gospod Vaso Petričič pa jeden glas. Gledé na to, da je

absolutna večina 8 glasov, bila bi prva dva toraj izvoljena; g. Josip Kuschar pa je, kakor je bilo v začetku tega poročila omenjeno, svoj mandat odložil, in zaradi tega slavnemu deželnemu zboru tudi gledé njegove volitve nij treba sklepati.

Dovoljeno pa bodi, da se ob enem poroča, ter stavi predlog gledé dopolnilne volitve, izvršivše se 19. junija t. l.

Te volitve vdeležilo se je 14 zborničnih udov, ki so jednoglasno volili g. Gustava grofa Thurna.

Omeni se, da sta se obe volitvi pravilno vršili, in zatoraj se predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev poslancev kupčijske in obrtnijske zbornice gospoda Janeza Murnika, ki se je zvršila pri splošni volitvi poslancev za kupčijsko in obrtnijsko zbornico dne 12. junija, in gospoda Gustava grofa Thurna — izvršena pri dopolnilni volitvi 19. junija t. l., se potrdi.

(Obvelja — Angenommen.)

D. Veliko posestvo.

Deset poslancev.

Po volilnem imeniku je v velikem posestvu 114 volilcev; pri volitvi sami, in sicer pri prvem oddajanju glasov oddalo se je ali osebno ali s pooblastilom (§ 16. deželnega volilnega reda) 100 glasov, takó, da je bila absolutna večina 51 glasov.

Pri tej volitvi dobili so gospodje:

Oton baron Apfaltrern	54 glasov,
Ljudevit grof Blagay	54 »
Karol Luckmann	54 »
Ljudevit vitez Gutmannsthal	54 »
Beno baron Taufferer	54 »
Josip baron Schwegel	54 »
Alfonz baron Zois	54 »
dr. Gustav Mauer	52 »

Dalje dobili so gospodje:

Karol Deschmann	50 glasov,
dr. Robert pl. Schrey	50 »
Gustav grof Thurn	50 »
dr. Josip vitez Savinschegg	49 »
dr. Julij pl. Wurzbach	48 »
Karol grof Lanthieri	46 »
Henrik baron Lazarini	46 »
Josip Seunig	46 »
Janez Urbančič	46 »
Peter Urh	46 »
Marko Černič	46 »
dr. Karol Ahazhizh	46 »

Ker je pri tej volitvi le osem gospodov absolutno večino imelo, morala se je po § 49. deželnega volilnega reda druga volitev vršiti. Pri tej volitvi oddalo se je ali osebno ali s pooblastilom 82 glasov; absolutna večina bila je toraj 42. Pri tej drugej volitvi dobila sta gospoda:

Karol Deschmann in dr. Robert pl. Schrey po 45 glasov in sta bila tako izvoljena; gospoda Gustav grof Thurn in dr. Josip vitez Savinschegg pa sta imela po 37 glasov.

Pred kakor tudi med volitvijo, katere izid se je spredaj kratko sè številkami naznanil, bilo je več protestov in pomislekov, o katerih je treba tukaj še spregovoriti.

Pred glasovanjem vložil se je od 24 volilcev podpisan protest zoper sestavo prvotnega kakor tudi popravljenega volilnega imenika, v katerem protestu se je zoper ta volilni imenik: «ker nij zadostoval v vseh delih postavi», v lastnem imenu in v imenu pooblaščevalcev ugovarjalo. O tem protestu, volilna komisija nij družega storila, kakor priložila ga le komisijnemu zapisniku. Tudi deželnemu odboru se ne zdi potrebno, o vodilih, izraženih v tem protestu, zdaj obširno govoriti, ter se zadovoljuje na tem mestu le z izjavo, da vse v tem protestu zastopane misli po dotičnih postavah za opravičene in zatoraj skoz in skoz za prave spozna.

Med oddajanjem glasov prišla je volilna komisija petkrat do tega, da se je nasproti izjavljenim pomislekom posluževala pripadajoče ji odločilne pravice. Kar naj bode tu, in sicer v poglavitnem delu na podlagi komisijnega zapisnika in v istej vrsti povedano.

K št. 23 volilnega imenika bilo je govorjenje o pooblastilu, katero je pooblaščevalec, akoravno pisanja zmožen, vendar tačas zaradi nervoznosti pisati nezmožen, pred pričami podkrižal. Križec, imena in podpis prič kakor tudi bolezen pooblaščevalca, ki je nezmožnost pisanja prouzročila, potrjeno je od sodnije in zatoraj po mnenji deželnega odbora nij mogel biti najmanjši zadržek, da je bilo to pooblastilo veljavno spoznano in da se je tudi rabilo.

K štev. 24 volilnega imenika zavrgel je en ud volilne komisije neko pooblastilo zaradi tega, ker v volilnem imeniku zapisan lastnik za volitev opravičenega posestva — akoravno z pooblaščevalcem jednakega imena — bojda nij jeden in isti; prvi je umrl in toraj ne sme biti v volilnem imeniku, drugi pa še nij prepisan. Ti ugovori pa nijso veljavni. Ako bi se tudi ne hotela — kar pa tu nij — prava lastnina posestva za izvrševanje volilne pravice kot merodajno spoznati, ter bi se zahtevalo, da je za to izvrševanje treba pravo lastnino s prisodbo pridobiti, bilo bi temu zahtevanju v tem slučaju vstreženo; da bi pa v volilnem imeniku vpisani lastnik jednakega imena s pooblaščevalcem ne bil ravno tisti, za tako prisiljeno in nič podprto trditev pa ni najmanjšega uzroka, marveč mora se oni, ki je v volilnem imeniku vpisan, smatrati in se tudi brezdvomno smatra za sedanjega pravega lastnika posestva, kateremu se je tudi kot takemu poslalo vabilo k volitvi in izkaznica od kompetentne oblasti, katerej so bile te razmere popolnoma znane in ki je ravnala po postavi. Dotično pooblastilo moglo se je toraj za veljavno spoznati in za opravičenje k izvrševanju volilne pravice smatrati.

K štev. 62 volilnega imenika predložilo se je nek od ene delnične družbe izdano pooblastilo, ki je imelo pečat z imenom družbe in dva neberilna podpisa. Naj se o potrebi poverila podpisa na pooblastilu, ki je prišlo

z druge dežele, misli kakor hoče, to pa se morebiti ne bo zanimalo, da mora biti dotični podpis na nekov način zanesljivo poverjen in da mora biti pri delnični družbi tudi pred vsem dokazano, da imajo dotični podpisovalci sploh in na predležeci način pravico, za družbo se podpisavati. Pri tem pooblastilu pa nij bilo nikakoršnega tacega potrdila, in ker je bilo popolnoma negotovo, da sta na pooblastilu neberilno podpisana tudi bila pooblaščenca, to pooblastilo dati, se nij moglo pripustiti, da bi se te pooblastilo porabilo. Gledé tega pooblastila treba je tudi še povedati, da oni, ki ga je predložil, nij imel izvirne izkaznice, ampak le duplikat.

Pri štev. 89 volilnega imenika ugovarjal je en ud komisije zoper eno pooblastilo zaradi tega, ker ga je dal ene hranilnice zavod zastavnih pisem, v volilnem imeniku je pa dotična hranilnica sama kot lastnica k volitvi opravičenega posestva vpisana. Če se pa pomisli, da je zavod zastavnih pisem neločljiv del celega zavoda in da je — kar se takoj iz naslednjega vidi — vlada sama pri sestavljanji volilnega imenika oba imena kot enako pomenljiva smatrala; ako se dalje pomisli, da sploh nij mogoče najti kakega razločka, še manj pa kakega nasprotja med hranilnico in njenim zavodom zastavnih pisem gledé izvrševanja volilne pravice; in ako se še to pred očmi ima, da so imena pooblastilcev in njihova pravica do tega tudi po notarju potrjena; — potem nij nobenega dvoma več, da bi omenjeno pooblastilo ne bilo postavno in da bi se ne smelo rabiti. Deželni odbor se je namreč kratkem pōtem prepričal, da je kot lastnik za volitev opravičenega posestva tudi zavod zastavnih pisem «Prve avstrijske hranilnice v Beču» v deželnej knjigi vpisan. Gledé jednobistva volilčeve in pooblastilčeve osebe nij več dvombe, in ker je imela kompetentna oblastinja pri sestavljanji volilnega imenika deželno knjigo za podlago, se vidi, da je ime volilca, kakor je v volilnem imeniku vpisano, le nepomenljivo skrajšanje v deželnej knjigi vpisanega polnega imena.

Pri štev. 25 volilnega imenika prišlo je v razpravo pooblastilo, ki je došlo iz neznanega kraja izvan kranjske dežele, na katerem podpis ni nikakor poverjen. Tudi tu se najpred opomni, da se vendar mora terjati, da je dotični podpis na kakov način poverjen, če bi se tudi ne smatralo za potrebno, da je zunaj dežele dano pooblastilo poverjeno in da sam podpis imena, za katerega nij nobenega potrjenja, da je res pravo, v takem slučaju ne more zadostovati.

Za to tolmačenje govori tudi praksa prejšnjih let in posebno pri zadnjih splošnih deželno-zbornih volitvah leta 1877, brez da bi se bili pri odobravanji volitev velicega posestva v deželnem zboru katerikoli pomisleki objavili.

K temu, kar se je zdaj navedlo, pride pa še to, da se je deželni odbor tudi v tem slučaju kratkem potem prepričal, da ni le pooblaščevalec kot lastnik posestva z volilno pravico na to posestvo vknjižen, ampak tudi njegov brat. V prvotnem volilnem imeniku bila sta resnično imena obéh vpisana, in morala je biti le pomota, da se je v popravljenem imeniku eno ime izpustilo. Sam za se toraj teh dveh posestnikov ni imel

nobeden pravice voliti. Razun prej povdarnjenih važnih razlogov opravičuje tudi nazadnje navedena razmera, da se to pooblastilo za volitev nij dovolj opravičeno smatralo.

Z ozirom na to, kar se je zdaj navajalo, je deželni odbor tega mnenja, da se je volitev brez pogreškov vršila in da je vže imenovanih deset poslancev pravilno izvoljenih in si zatoraj vsoja staviti predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospoda Oton baron Apfaltrern-a, Ljudevit grofa Blagay-ja, Karol Luckmann-a, Ljudevit viteza Gutmannsthal-a, Beno baron Taufferer-ja, Josipa barona Schwegel-na, Alfonz barona Zois-a, dr. Gustav Mauer-a, Karol Deschmann-a in dr. Robert pl. Schrey-ja deželnim poslancem za volilni razred velicega posestva, se potrdi.

Deželni glavar:

Želi kdo o tem besede?

Poslanec dr. Papež:

Prosim besede.

Deželni glavar:

Gospod poslanec dr. Papež želi govoriti in ima besedo.

Poslanec dr. Papež:

Jaz vidim, da iz tega poročila deželnega odbora ni mogoče že zdaj temeljito in strogo razsojevati to vprašanje, ter se usojam staviti predlog, naj bi se izvolil posebni odsek od 5 udov in ta odsek bi imel nalogo, preiskovati dotične volilne akte in o vspehu svoje preiskave poročati deželnemu zboru v eni od bodočih sej.

Deželni glavar:

Prosim tiste gospode, ki podpirajo predlog gospoda poslanca dr. Papeža, naj blagovolijo vstati. (Podpira se — Wird unterstützt.)

Prosim gospoda poročevalca, da se o tem predlogu izjavi.

Deželni glavar:

Morebiti želi o tem predlogu še kdo govoriti? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Poročevalec Murnik:

Jaz se s tem predlogom slagam.

Deželni glavar:

Ker se nihče ni oglasil, se ima o njem glasovati. Tedaj prosim tiste gospode, ki se strinjajo s predlogom g. dr. Papeža, naj blagovolijo vstati. (Obvelja — Angenommen.)

Poslanec dr. Papež:

Prosim, da bi se odsek koj danes volil.

Deželni glavar:

Ali nima nobeden gospodov poslancev zoper to ugovarjati?

(Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Slavni zbor je tedaj zadovoljen s predlogom, da se ta odsek vže v današnji seji izvoli.

Poslanec dr. Poklukar:

Prosimbesede. — Jaz bi se vsokal predlagati, naj bi se zborovanje za nekoliko trenutkov pretrgalo, da se gospodje poslanci zamorejo o volitvi tega odseka razgovoriti.

Deželni glavar:

Ni nihče zoper to, da se v ta namen seja za nekoliko trenutkov odloži.

(Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Tedaj odlagam sejo za 10 minut.

(Seja se preneha za 10 minut — Die Sitzung wird auf 10 Minuten unterbrochen. Ko se seja zopet prične — Nach Wiederaufnahme der Sitzung:)

Prosim oddati listke za odsek za preiskavo volitev v velikem posestvu.

(Po oddanih listkih — Nach Abgabe der Stimmzettel.)

Prosim, da skrutinij prevzameta gospoda poslanca dr. Mosché in profesor Šuklje.

Poslanec Šuklje:

(Po razstetih listkih — Nach Beendigung des Scrutiniums.)

Oddanih je bilo 32 volilnih listkov, absolutna večina znaša tedaj 17, devet listkov je praznih in 23 listkov je oddanih za gg. Svetca, dr. Zarnika, Kersnika, dr. Papeža in barona Apfaltrerna. Ti gospodje so tedaj v dotični odsek izvoljeni.

Deželni glavar:

Ako gospodje to volitev prevzamejo, se bo dotični odsek koj konstituiral. Morebiti se želi kateri gospodov o tem izjaviti. (Klici: Ne! — Rufe: Nein!)

Gospodje so tedaj volitev sprejeli. Prosim, da se konstituirajo in da rezultat konstituiranja koj objavijo.

(Po dovršenem konstituiranju — Nach beendigter Constituirung.)

Das Resultat der Constituirung ist folgendes:

Zum Obmanne ist Herr Svetec, zu seinem Stellvertreter Herr Baron Apfaltrern und zum Schriftführer Herr Kersnik gewählt.

Deželna vlada mi je izročila knjigo: «Krain und seine öffentliche Gesundheit» od dr. Keesbacherja, in se gg. poslanci povabijo, da to knjigo pregledajo in ako se jim zdi, da si jo naroče.

Ich erlaube mir, den Herren Abgeordneten die in den früheren Sitzungen erwählten Ausschüsse in Erinnerung zu bringen.

Der Finanzausschuss hat als Obmann den Herrn Abgeordneten Dr. Mosché, als Obmann-Stellvertreter Dr. v. Schrey, die übrigen Mitglieder sind die Herren Abgeordneten Dr. Ritter v. Bleiweis, Deschmann, Detela, Den, Kersnik, Dr. Mauer, Murnik, Dr. Poklukar, Dr. Bošnjak.

Im Verwaltungsausschusse ist Obmann der Herr Abgeordnete Dr. Poklukar, Obmann-Stellvertreter Se. Excellenz Baron Schwegel, die übrigen Mitglieder desselben sind die Herren Abgeordneten Detela, Luckmann, Rafiz, Dr. Papež, Dr. Samec, Svetec, Baron Jois.

Im Rechenschaftsberichts-Ausschusse ist Obmann der Herr Abgeordnete Suklje, Obmann-Stellvertreter Dr. Ritter v. Gutmannsthal, die übrigen Mitglieder sind die Herren Abgeordneten: Baron Apfaltrern, Dr. Dolenc, Alun, Kobič, Dr. Sterbenec.

Im Petitionsausschusse ist Obmann der Herr Abgeordnete Dr. Zarnik, Obmann-Stellvertreter Deschmann, sonst die Herren Abgeordneten: Lavrencič, Mohar und Pfeifer.

Uebrigens wird das Verzeichniss dieser Ausschüsse im hohen Hause affigirt werden.

Finančni odsek ima jutri ob 10. uri dopoldne, verifikacijski danes ob 4. uri popoldne, in gospodarski odsek zdaj koj sejo.

Sklepam današnjo sejo. Prihodnja seja se bo gospodom poslancem pismeno naznanila — mislim, da bo skoraj gotovo prihodnji ponedeljek.

Seja se konča 40. minut čez II. uro — Schluss der Sitzung 11 Uhr 40 Minuten.